

Inhoud

WOORD VOORAF

Grensverkenningen 9

I WRAAK VAN DE GEOGRAFIE

Ontdekking van de wereldburger 25 – Tataren in de buiten-
wijk 38 – De waarde van nabijheid 51 – Het digitale
schaduwbeeld 66

II EEN EEUW VAN MIGRATIE

De bonus van burgerschap 83 – De exodus en ons geweten 100
De kritische grens heroverwogen 114 – De terugkeer van het
kalifaat 127

III DE STAAT VAN EUROPA

Na de pax Americana 143 – Een verborgen vitaliteit 159
Scenario's voor de Unie 173 – Een dwang tot grote politiek 188

VERANTWOORDING EN DANKWOORD 201

NOTEN 203

NAMENREGISTER 218